2. aarg. Nr. 1.

Anarkisten

Utkommer vær 14. dag — Abonnement mottas paa postkontorer i in- og utlan. I Kr.a: Vibes g. 8, 4. et. og Storgaten 20, 4. etg. — Koster 40øre kvartalet

Redaktør: KRISTOFER HANSTEEN, Vibes gate 8, 4. etg.

Fredag 13. januar 1899

Jorbruk.

Eiendom er ingenting. Vi vil nu se, vordan livet vil arte se blant jordyrkerne, naar man ikke har eiendomsbegrepet.

Naar vaaren kommer, vil man dyrke joren. Ingen har selvfølgeli forret til at dyrke noet stykke. Om to ønsker at dyrke samme stykke jor som endel andre, maa de tale med hinannen om, vorvit jorstykket einer sei best til dyrkning av det, som den ene part har tænkt at dyrke, eller det, som den annen part har tænkt at dyrke, og de maa ossaa tale om, vilke andre hensyn der ellers maa tas for avjørelsen, av vem av dem der kommer til at dyrke jorstykket, der maa tas hensyn til, vem av de to parter har lettest for at faa et annet stykke jor, vor det, som den har tænkt at dyrke, kan dyrkes.

Med begrepet om eiendom av joren fulte ossaa begrepet om eiendom av jorens avkastning. Naar begrepet om eiendom av joren forsvinner, forsvinner begrepet om eiendom av jorens avkastning. Derfor er den frie nydelse for alle av alle varer selvfølgeli given, naar begrepet om eiendom til joren er forsvunnet. Kornet føres til møllen, og melet direkte til bakeren, til mellageret eller til butikken, vor envær, der har bruk for mel, kan faa det. Høet føres til laerne, laer, der staar i forbinnelse med et fjøs, eller laer, vor envær kan hente, der i vinterens løp faar bruk for hø. Melken føres til meieriet, og meieriets produkter til butikken (vis man vil beholde dette navn paa detailutleveringsstederne, naar der ikke forlanges penge for varerne); naturlivis kan de, som ønsker nysilet melk, faa denne fra fjøset.

Om de samme mennesker vil komme til at dyrke det samme stykke jor flere aar i rad, vil komme an paa, om de ønsker det. Men ingen (en eller flere) har selvfølgeli forret til at dyrke et stykke jor, fordi han (hun) eller de har dyrket dette stykke jor aaret iforveien. Om f. eks. noen har dyrket et stykke jor som gartneri noen aar, og noen andre en vaar ønsker at dyrke noet annet paa dette jorstykke, har gartnerne ikke selvfølgeli forret til at dyrke jorstykket, men naar de to parter taler om, vem der skal dyrke jorstykket dette aar, saa vil der naturlivis ossaa tas i betragtning, at jorstykket nu er belagt med jor, som er bearbeidet med gartneri før øie. Vis ingen av de to parter vil vige, kan man la tingen avjøre ved lodtrækning, eller vær part kan faa saa stor del av jorstykket, som efter vær parts antal falder paa den. Det er dog ikke sansynli, at der vil intræde tilfælle, vor man maa gripe til dette, da neppe noen vil jøre fordring paa et stykke jor, som andre har bearbeidet med en bestemt sort dyrkning for øie, uten at det er saa presserende nødvendi, at jorstykket netop anvennes til det, som de sistankomne vil ha det til, at ossaa de, der har dyrket jorstykket før, vil inse det. Naar der er fri nydelse, er jo livets ophol ikke for noen avhængi av, om de beholler jorstykket til dyrkning; der er derfor ingen saadanne hensyn, der jør noen stiv.

Naar uvidenhet hersker i et samfun og forvirring griper sinnene, da opstaar de mange love. Av lovgivningen venter man sei alt muli, og eftersom vær lov slaar feil, drives menneskene til atter og atter av den at fordre det, som kun beror paa dem selv, deres opdragelse, deres sæder og skikke.

Juristen *Dalloz*,
„Repertoire de la législation"
(ifølge Krapotkin).

Peter Krapotkin:

Erobringen af brødet,

Ragnvald Paulsons forlag, Bergen.

—o—

Redaktøren har for længe siden bedt mig skrive en anmeldelse af Krapotkins bog. Det er ikke af ulyst jeg har ventet, ti intet var mig kærere. Men det er saa vanskeligt i en spalte eller to i en avis at skrive og anbefale en bog, som man helst vilde citere hver side af og gærne saa udbredt i hundrede tusende exemplarer. Hvor godt gør det ikke at se mørket om os oplyses af glimt af begeistring og tro og højsind, at vide, at der i vor smaatskaarne tid endnu findes fribaarne aander med glødende tro paa den gode sag og med ord og tanke i den grad i deres magt, at de kan indblæse de tusender den samme begeistring for den stadige kamp for de elendige forhold, hvorunder størstedelen af menneskeheden henlever deres usle liv.

Bogen er inddelt i kapitler. I det første fortæller forfatteren om de umaadelige rigdomme, der eksisterer, og som vilde være mere end nok til at give alle føde og luksus — med ét ord velvære for alle. Men skal de komme menneskeheden til gode, kan det kun ske ved den anarkistiske kommunisme og gennem ekspropriation. Ti først da naar menneskene ikke længere maa kæmpe den fortvivlede kamp for tilværelsen, er lejligheden givet for dem til frit at kunne leve og udvikle i sig alle de muligheder, der hidtil saa grusomt er bleven holdt nede. I kapitlet om lønsystemet polemiserer forfatteren mod socialdemokraterne og viser, at først lønsystems fuldstændige afskaffelse er ensbetydende med afskaffelse af uretfærdigheden. „Ingen forskel kan gøres paa enhvers arbejde. At maale det efter resultaterne fører til urimeligheder. At udstykke det og maale det efter arbejdstimerne fører ogsaa til urimeligheder. En ting staar tilbage: at sætte fornødenhederne højere end arbejdet og erkende først og fremmest retten til at leve, dernæst retten til at leve godt, for alle dem, som deltager i produktionen . . ." Saaledes skriver Krapotkin om lønsystemet og om værdsættelsen af arbejdet. Og

hvor klart er det ikke og hvor rigtigt! Ja, man kunde blive ved at citere side op og side ned. Ikke en linie maa man gaa glip af, naar man læser denne bog.

Hvor lyner ikke harmen frem af denne bog, og man mærker et hjærte slaa i medfølelse med den lidende menneskehed og bag alt dette videnskabelige grundlag, den enorme kundskabsfylde, forfatteren sidder inde med paa saa godt som alle omraader og som danner Ilgesom det solide fundament for denne prægtige bog, dette virkningsfulde angreb paa de nuværende samfundstilstande.

Læs denne bog, enhver som er begeistret for anarkismens idé! en hver som tror paa fremskridtets sejr! enhver, som blot interesserer sig for den vej, udviklingen gaar — henimod anarkismen.

E. C.,
København.

Kommunevalg avholdtes i december i alle Norges kommuner. For Kirstiania utviser kommunevalget en betydeli avtagen av deltagerne. Byen har siden kommunevalget i 1896 vokset med 27,000 mennesker, og siden forje valg er almindeli stemmeret infort; men desuaktet deltok nu kun 12 a 13 tusen i valget, mens der i valget i 1896 deltok over 14 tusen; nu deltok altsaa ca. 2000 færre. Alle partier er gaat tilbake i stemmeantal untagen socialdemokraterne; disse hadde ved stor agitation før valgene bragt det til at vokse fra 560 stemmer i 1896 til 1100 nu.

Det viser sei alsaa, at interessen for valgene er i avtagende.

Nu er det et spørsmaal, om alle disse, der ikke har deltat i valgene, vil rette sei efter alle de beslutninger, som det kommunestyre, der er valgt av de andre, fatter; om de, naar kommunestyret bevilger til nye kirker, til mere politi, til nyt luksuriøst utstyr av gater, vor rikfolk bor, mens andre bydele forsømmes, da vil betale, om de idetheletat vil la sei paalægge skatter av det av de andre valgte styre.

Reaktion til smaaborgerlihet. Kristiania boktrykkerieieres forening har besluttet, at ingen av dens medlemmer vil anta folk, uten at de kan fremvise fremvise fyrseddel fra det trykkeri, vor de sist arbeidet. Der har i de siste ti-aar her i lannet vist sei, at smaaborgerli aan er temmeli utbret. Først fik man loven om tvunget mesterstykke for at opnaa „borgerskap“, en ting, som man i lange tider hadde vært kvit, og som ikke finnes i noet annet europæisk lan, og nu dette med „fyrseddel“, en ting, som boktrykkerieierne altsaa vil forlange, forat de kan ha vishet for, at der er gaat 14 dage fra den tid, at arbeideren paa sit forje arbeidssted erklærte, at han ikke ønsket at arbeide der mere, og intil han gik. — Tvungne forhol! — i Amerika er man kvit den slaks apekatstreker. Hele denne innretning med „svenner“ og „læregutter“ med kontraktmæssi bunnen læretid, vori de arbeider for liten betaling, er da en uting, som vi nu bør komme væk fra. I Amerika har man ikke disse smaaborgerlie levninger, og i Englan har man lite av dem. Selv i Danmark og Tysklan, der av de vestlie europæiske nationer haanes for sin smaaborgerlihet, er læretiden i almindelihet betydeli kortere en i Norge. Kommer vi ikke væk fra disse bunne smaaborgerlie inretninger, er Kristiania snart det værste skjithul i Europa.

»Intelligenssedlerne« har i anledlening av aarsskiftet lat handelsbladet „Farmand“s redaktør, hr. Einar Sundt, interviewe. Denne har uttalt sei om den tiltagende industri i Norge.

Videre uttalte hr. Sundt:

„Og endeli har vi *arbeiderforholdene.* Det er aldeles utvilsomt, at der vil komme en stærk reaktion mod de overdrevne arbeiderkrav — kravene om læreguttællets skarpe begrænsning, arbeisdtidens afkortning og høiere løn uden tilsvarende arbeidsforøgelse.

Jeg har ofte udtalt mig imod arbeidernes overdrevne krav; nu vil jeg nytte leiligheden til atter paa det stærkeste at fremhæve, at høi dagløn i og for sig er en fordel for begge parter. Men høi dagløn kan ikke i længden betales, uden at arbeidsydelsen staar i fuldt forhold dertil.

Den samme fagforeningstendens som i England har ogsaa vist sig hos os til at søge hindret den bedre udnyttelse af arbeiderens kraft, saaledes at f. eks. 1 arbeider passer mere end 1 maskine. Arbeiderne glemmer, at jo mere en mand gjør, jo bedre kan han lønnes. Og jo fulkomnere maskiner, jo høiere gjennemsnitsløn.“

Redaktør Sundt indskjød her den bemærkning, at hvorledes end forholdet maa ha været tidligere — sikkert er det, at alle arbeidsherrer, som han har talt med, nu indser, at den høie dagløn i og for sig langtfra er et onde: bare de faar godt arbeide, saa betaler de gjerne godt.

* * *

Den engelske arbeidertaler Tom Mann uttalte i et foredrag her i Kristiania for et par aar siden:

„Englan er næst Amerika det lan, vor arbeidernes levevilkaar er best. Det har vist sei, at naar arbeidernes levevilkaar forbedres, forhøies deres arbeidsydelse. Naar arbeiderne faar det dobbelt saa godt som før, utfører de fra det 3-dobbelte op til det 5-dobbelte.

Her i lannet er vistnok arbeidslønnen steget i de siste aar. Men det er samtidi paa grun av prisstigningen efter beskyttelsestolpaalægget blit saa meget dyrere at leve en før, at arbeidernes kaar ikke er forbedret. Det, som jør, at arbeidsydelsen forøkes, foreligger altsaa ikke.

Den franske fagforeningskongres, der avholtes i Rennes i bejynnelsen av oktober, var talriere besøkt en noen tiliere kongres, som det franske arbeiderforbun har avholt. Der var 104 delegerte, der repræsenterte 1090 organisationer.

Det franske arbeiderforbun blev oprettet 1895. Siden da har forbunnet samlet det overveiende flertal av fagforeningerne om sei. De Guesdistiske fagforeninger, der den 22de september avholt kongres i Montlucon samtidi med arbeiderforbunnets, tæller nu kun 152 for største delen ubetydelie organisationer. —

Som man ser, har socialdemokraterne (Marxisterne eller Guesdisterne, som de ossaa kalles i Frankrig) liten tilslutning blant de franske arbeidere. Den teori, at staten bør overta al produktion, hyldes altsaa av faa; det er nemli kun Marxisterne, som hævder denne teori.

Ved forbunnets kongres ifjor blev det besluttet at oprette et blad *»Le defenseur de proletariat«* (Proletariatets forsvarer), og i dette blad skulle der ikke være adgang til at diskutere valgspørsmaal eller andre politiske spørsmaal.

Lægger man dertil, at de fleste franske deltagere i Londonnerkongressen i sine mandater hadde faat paalæg om stemme imot politisk aktion fra arbeidernes side, faar man en forestilling om mange franske arbeideres meninger.

„L'Anticlerical“ („Mot præsterne“) er et nyt blad, som utkommer i Paris. Det kjæmper mot den katolske kirke, som altid arbeider paa atter at vinne makt. Første nummer av L'Anticlerical“ blev trykt i et oplag av 80,000; men dette tilfredsstillet langtfra efterspørselen, fortæller bladet. Bladet gir skildringer og billeder fra inkvisitionens tid, da folk blev pint, til næsten alt blo var rent av dem, saa dræpt og deres lik brænt paa offentli plas. Bladet foretar insamling til et monument over den siste, der i Frankrig fik saadan medfart, en ung man ved navn *de la Barre,* der i slutningen av forje aarhundrede blev pint tildøde i et kloster og hans lik brænt offentli, fordi han hadde lat være at hilse paa en kirkeprocession og fornærmet „den hellie jomfru“. At hine tider skal komme tilbake, drømmer præsterne om, sier „L'Anticlerical“.

At præsterne har tat parti mot Dreyfus for de forbryderske officerer, bidrar nu til at forøke bevægelsen mot dem.

Ossaa i Amerika er interessen for valgene avtat meget betydeli. Ved de siste avholte valg til nationalforsamlingen var deltagernes tal avtat med 25 procent fra forje valg.

Offentli diskussionsmøte avholtes mellem jul og nytaar i Casino i Kristiania efter inbydelse av den utilistiske forening i Kristiania. Emnet var socialdemokraternes forhol til den religiøse overtro. Efter et par timers diskussion vedtoges følgende resolution: „Socialister paa møte uttaler sin misbilligelse over de socialistiske lederes og organet „Social-Demokraten“s holning likeoverfor det religiøse sværmeri iblant os, derijennem at de ikke agiterer for at bli det kvit, ei heller selv praktiserer de reformer, som er jennemført med hensyn til religionen.

At „Social-Dem.“ kan referere saadanne taler som den ved den paa Grünerløkken myrdede guts baare uten kommentar, kritiseredes særskilt skarpt.“

Albert Ziethen.

Tysklans Dreyfus-affære.

Albert Ziethen har siden 1883 sittet i fængsel, dømt til livsvari fængsel for at ha dræpt sin hustru.

25. oktober 1883 blev i Elberfeld barber og værtshusholler Albert Ziethens hustru myrdet i værtshuslokalet omtrent klokken $11^{1}/_{2}$ om aftenen. Skallen og pannen var slaat istykker, jærnen laa blottet.

Albert Ziethen hadde, vad der blev gotjort ved forhørene, om eftermiddagen vært i Köln og var reist tilbake med siste tog. Toget ankom efter jernbanens opgivelse til Elberfeld klokken 8 minutter over 11 efter jernbanetid. Ziethen gik hurti jem, men kan ikke ha brugt mindre en 5 minutter til at komme jem. Da i mange aar urene i Elberfeld har gaat minst 5 minutter før jernbanetid (noet der har vært nøiakti overholt for de offentlie ures vedkommende), kan Ziethen ikke være kommet jem før 18 minutter over 11 efter Elberfelder tid.

Klokken 15 minutter over 11 gik handelsman Kleese og en kone forbi raadhuset og ved at se baade paa uret paa raadhuset og paa posthuset fik de tilfældivis nøiakti bragt paa det rene, vor mange klokken var. De gik i sædvanli skrit og kom (efter egen vidneerklæring) høist 5 og 6 minutter senere forbi Ziethens hus, Det var altsaa senest 21 minutter over 11, og i dette øieblik hørte de en jamrende lyd og Ziethens stemme, der sa: „Men Marie, vad er der hænt dei.“ Straks efter kom Ziethen ut av huset for at skynne sei til en læge, og han fortalte i hasten, at han var kommet jem fra Køln og hadde funnet sin kone frykteli forslaat.

Kl. 11 og 18 minutter kan han i det tiliste være kommet in i sit jem og klokken 11 og 21 minutter hører man konens klynken og Ziethens jammerrop. *Tre minutter.*

I denne tid maa Ziethen ha tænt lampen, tat frakken av, ha kommet i trætte med sin kone, ha slaat henne, derpaa ha gaat to gange efter værandre til brønnen i gaaren, tørket hænnerne paa haanklæet, jort hammeren ren og ha vækket tjenestepiken og læregutten. Overlanretten i Køln inrømmer, at unner disse omstændiheter lar ikke spørsmaalet, om Ziethen er morderen, sei ikke uten videre besvare med ja.

Det, der har tjent som grunlag for dommen over Ziethen er, at han hadde levet et ulykkeli samliv med sin kone, at de ofte hadde trættet, og at han unner trætter unnertiden hadde slaat henne, at Ziethen hadde en elskerinne, som han hadde besøkt i Köln den dag*); envidere blev fru Ziethen i de faa dage, hun levet efter overfallet, i sin bevistløse tilstan spurt om, vem der hadde slaat henne, og hun svarte paa dette ved at nævne sin mans navn mange gange, inimellem at nævne andre navne og si usammenhængende meningsløse sætninger. I denne tilstan blev hun i al hast tat i ed.

Flere av lægerne fant dog dette meningsløst; saaledes sier dr. Krafft-Elbing, at „fru Ziethens utsagn som en døende, delirerende kone aldeles intet værd har. Hennes utbrud: Ziethen, min man! er jo den rene ekkotale.“

Politikommissær Gottschalk fant dagen efter mordet i en skuf en hammer med friske blofiækker paa, paa hammerskaftet var der nyli med en kniv skaaret noen spaaner av. Gottschalk unnersøkte senere Ziethens lommekniv og fant i denne en liten træsplint; Gottschalk viste den til Ziethen med de or: „Det har forsynet git os ihænne.“ De sakkyndie betænkte sei ikke paa at erklære, at træsplinten i kniven var kommet fra hammeren.

For retten paaviste politikommissær Gottschalk spor av blo paa Ziethens mansjetter.

Om dette spor av blo skrev dr. Berger i aaret 1890 en embedsmæssi skrivelse til en retsembedsman Pinoff i Elberfeld, vori han sier:

„Da jei 25. oktober om natten paa politiets forlangende som distriktets saarlæge hadde bragt fru Ziethen tilsengs, unnersøkte jei Zieten for at se, om jei kunne finne spor av blo. Ziethens linnet var meget vit, og jei fant intet spor av blo. Jei er vis paa, at intet, selv det minste spor av blo ville ha ungaat min opmærksomhet.

Senere foretok politikommissær Gottschalk en unnersøkelse av Ziethen, og han konfiskerte en av hans mansjetter, paa vilken der var diverse røe flækker, der, som man antok, var bloflækker. Jei paastaar, at disse flækker ikke var der, da jei foretok unnersøkelsen i nærvær av en politiman; jei kunne ikke overse dem, da jei søkte efter bloflækker, og jei ser meget got.

Til min største forbauselse saa jei unner forhøret de lyserøe flækker paa Ziethens mansjet; de var store som et knappenaalshode og skilte sei grelt ut paa det vite linnet. Senere saa jei nøie paa dem; de var lyserøe, skarpt begrænset og sat fast i mansjettens væv; det siste pleier bloflækker ikke at jøre paa glat væv. Bloflækker ligger mere ovenpaa og lar sei krasse mere eller mindre av overflaten og efterlater saa en matrø flæk i vævet. Jei maatte holle disse rø flækker for at være sprøit eller flækker av røt blæk. Jei trodde dengang, at de tilfældivis var kommet paa mansjetterne efter min unnersøkelse.“

Længere nede i skrivelsen sier dr. Berger:

„Naar nu Ziethen er uskyldi i sin kones volsomme død, saa maa efter min mening bevismaterialet mot ham være forfalsket.“

For denne skrivelse blev der inledet disciplinærunnersøkelse mot dr. Berger; men denne blev slaat ned.

August Wilhelm,

Ziethens barberlærling, som dengang ikke var 18 aar gammel ennu, hadde om eftermiddagen 25. okt. 1883, drukket meget brænenvin. Alt tili om aftenen erklærte fru Ziethen i vidners nærvær ham for ful. Senere ville han to gange opsøke sin kjæreste, men fant henne ikke. Klokken 10 drak han, glorø i hodet, ennu en dram. Fra klokken $^{1}/_{2}11$ var han alene med fru Ziethen i restauranten, mens de andre var gaat iseng.

Efter kl. 11 saa en man, Schwartmann, ham staa bøiet med paafallende røe kinner i husdøren. Og lit senere hørte en pike, der laa i værelset ved siden av hans, ham liste sei i strømpelæssen op ad trappen til sit værelse. Faa minutter efter hørte man Ziethens rop Piken maatte banke flere gange paa Wilhelms dør og rope, før han lukket op halvpaaklæt. Den annen læregut saa Wilhelms kniv ligge aapen paa en kuffert. Før Wilhelm blev arresteret, blev han ført tilbake til sit værelse for at klæ sei paa, og tok da en annen trøie paa, en han hadde havt før om dagen. Den korte trøie, vori Schwartmann hadde set ham i døren, er sporløst forsvunnet, likeledes Wilhelms kniv. Wilhelm blev aldri unnersøkt for bloflækker.

En man opfordret Wilhelm til at jælpe den saarete, men han svarte, at han kunne ikke. Senere kom han in fra et annet værelse og spurte: „Va er paa fære? Va er der hænt?“ saa at tjenestepiken spurte, vorfor han opførte saadan komedie.

Ved forhørene erklærte Wilhelm, der snart mærket, at man tok Ziethen for morderen, at denne var kommet jem alt klokken 9, og han jengav ossaa en trættesene mellem Ziethen og hans kone.

Dommerne tok Wilhelm for en harmløs gut.

— — I aaret 1887, 3 aar efter, opdaget Ziethens bror, vor August Wilhelm, som han ansaa for morderen, var i Berlin. Han satte sei

*) Imillertid hadde Ziethen i Köln kjøpt til present til sin kone en morsom illustreret bok: ‚Kone, ærgre dei ikke‘,

forbindelse medi Wilhelms principal, og sa denne, at han ansaa Wilhelm for sin svigerinnes morder. Paa den katolske „Kristi legems festdag“ talte Wilhelms principal alvorli til den kalolske Wilhelm og sa like til ham, at han ansaa ham for morderen. Da tilsto Wilhelm graatende: „Ja, det var mei!“ Principaleu foranlediget ham arresteret, og Wilhelm tilsto 9. juni 1887 om natten fulstændi for kriminalkommissær Merscheidt-Hüllesem.

Han hadde i meget drukken tilstan vært alene med sin mesters kone fra klokken ½11. Han hadde havt en eiendommeli følelse, som om han maatte se blo — (ossaa andre vidner sier, at Wilhelm hadde grusomme lyster av sykeli art) — og da hadde han tat hammeren og slaat fru Ziethen ned. Han undret sei over, at man ikke hadde lagt mærke til pletter av blo paa hans bukse; først dagen før forhøret hadde han vasket buksen i varetæktsarresten og derefter havt buksen paa unner forhøret.

Senere føiet han til — for dommeren i Elberfeld —, at det dreiet sei om et lystmord.

Man hadde ossaa funnet den myrdede med optrukne ben og skjørterne slaat høit op.

Ennu 16. juli sa han, at han var gla over, at han nu hadde kunnet komme ut med den sanne bevæggrun til mordet.

Men senere seirer selvopholdelsesdriften i ham, han tænker: vorfor i fængsel?

I alle senere frohør fastholler han, at alt, vad han har sagt om Ziethen, er løin, og da han blir stillet for dene, sier han oprevet: „Till giv mei, hr. Ziethen, . . . Fordi jei har beskylt dem falskeli.“

11. august tilsto Wilhelm atter unner graat for sin tante, at han hadde slaat fru Ziethen ijæl; men la saa til, at de først hadde trættet. og at hun hadde git ham en ørefik.

Da Wilhelm senere invikler sei i selvmotsigelser angaaende sin kniv, smiler han, og da dommeren spør, vorfor har smiler, svarer han, at atter den fristelse stiger op i ham at ta tilstaaelsen tilbake.

Og saa forandret han ossaa sin tilstaaelse: Han hadde vistnok i en trætte git fru Ziethen et slag med hammeren og saa vasket av hammeren; men hennes man maatte saa — men han hadde ikke set det — senere ha git henne noen slag hammeren og saa ha spikket av hammeren med kniv.

Den tilstaaelse blir saa av unnersøkelsesdommeren, fordi den tilfældivis var Wilhelms siste, erklæret for at være det eneste, som kan komme i betragtning. Desuaktet besluttet dengang lanretten i Elberfeld at ta saken op ijen. Men unnersøkelsesdommeren inga besværing over denne beslutning for overretten i Köln, og denne ret forkastet jenoptagelse av saken med den begrunnelse, at Wilhelm ikke var til at tro, — han var sansynlivis paavirket av Ziethens familie. Wilhelm blev straks sluppet ut av fængslet, og til en fængselsbetjent sa han: „Naar hr. unnersøkelsesdommeren ikke vil tro mei. kan jei ikke jælpe ham.“

Nu er Wilhelm sporløst forsvunnet.

* * *

For vel et aarstid siden bejynte avisen „Der Socialist“ i Berlin at befatte sei med denne sak.

I februar sente Gustav Landauer til rette tyske statsmyndiheter en skrivelse, vori han anklaget Gottschalk for at ha lavet falsk bevismateriale mot Ziethen og derved faat ham uskyldi dømt. Landauer jore opmærksom paa, at Gottschalk nu innehar en fremskut stilling i den tyske stats tjeneste som politiembedsman i Berlin.

Et halt aar efter, i august altsaa, rettet Landauer atter en skrivelse til vedkommende statsmyndihet, vori han jore opmærksom paa, at tysk lov bestemmer, at den, der beskyller tysk embedsman for at ha begaat misliheter, skal trækkes til ansvar derfor innen 6 maaneters forløp; vis det ikke sker innen saa lang tid, kan vedkommende ikke mere trækkes til ansvar. Nu var 6 maaneter forløpne, uten at Landauer var trukket til ansvar for sin beskylning mot Gottschalk.

Beskylningen blev altsaa sittende paa Gottschalk.

Først sist i 1898, flere maaneter efter har de tyske statsmyndiheter anlakt sak mot Landauer „for grov mistænkelijørelse av politikommissær Gottschalk“. Dette saksanlæg er altsaa imot den tyske stats egne love.

De tyske statsmyndiheter synes at tro, at de kan kvæle saken ved brutal fremfærd. Mot „Der Socialist, der hadde avtrykt Landauers skrivelse, er der nu inledet unnersøkelse. Riktinok har andre blade ossaa avtrykt Landauers skrivelse; men „Der Socialist„ var det blad, som ifjor tok saken Ziethen op til grundi drøftelse, og desuten skriver Landauer unnertiden i „Der Socialist“; det ser ut, som om statsmyndiheterne har villet hevne sei.

En annen man, der har befattet sei meget med saken Ziethen, er den bekjente (nu avdøde) skribent von Egidy. Han holt i sommer i Berlin et foredrag, vori han utredet saken i alle sine enkeltheter. Foredraget, der varte i flere timer, paahørtes av flere tusen mennesker, og et bladreferat gik ut paa, at det saa ut paa den store forsamling, da den brøt op, som om alle følte sei overbeviste om Ziethens uskyldihet.

Man ser, at mens det i Frankrig er kirken og militæretaten, som har sammensvoret sei mot en uskyldi, er det i Tysklan politi- og dommeretaten, som har sammensvoret sei mot en uskyldi. Mens det i Frankrig er de militære domstole, vis ufeilbarhet man vil forsvare, er det i Tysklan de borgerlie domstoles ufeilbarhet, man vil værne.

* * *

Det fortælles ossaa, at Wilhelm skal ha fortalt, at han i sin tid skal ha tilstaat for en jesuiterpater, og at denne skal ha git ham den katolske kirkes tilgivelse i guds navn. Saa hadde pateren spurt Wilhelm, om han ville bli fri for straf, og lovet ham dette. Denne pater, mener man, skulle saa ha formaaet at redde Wilhelm for domstolene. Politikommissær Gottschalks gudelie uttalelse: ‚Det har forsynet git os i hænde‘, kommer ved dette rykte i en egen belysning. Vis det med jesuiterpateren er sant, — og Wilhelms pludselie forsvinnen, uten at man kan forstaa, at han hadde penge til at reise til Amerika for, bestyrker mistanken — er altsaa ossaa ved denne sak i Tysklan den katolske kirke invikiet i denne korruptionens sump, som alle myndiheter Tysklan nu holler sin haan over.

Von Egidy er død; men vi vil haabe, at de andre, som har tat saken op, ikke vil la den ligge ijen, og at den offentlie mening, som er vakt i anledning av saken, ikke vil gi sei, før Ziethen er paa fri fot.

Aviser og bøker, sente til redaktionen:

„Jern- og Metalarbeideren“, Lerfalsg. 10, Kr.a.

„Arbeidsmannen“, Økernveien 6, Kr.a.

„Den frie Tanke“, Schweigaards gade 86. 4. etg.

„Tjenestepigen“, Kristiania.

„L'Anticlerical“, 7, rue des Canettes, Paris.

„Bogvennen“, bokhandler Bertr. Jensen. Kr.a.

Authen & Petlitz bogtrykkeri.